

A Fővárosi Ítéltábla a Neiger, Kókai, Papp Ügyvédi Iroda (**cím**, ügyintéző: dr. Neiger M. Tibor ügyvéd) által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek, dr. Muri Henrietta ügyvéd (**cím**) által képviselt alperes neve (**alperes címe**) alperes ellen személyiségi jog megsértésének megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2019. január 19. napján meghozott 15.P.21.354/2018/16. számú ítélete ellen a felperes részéről 17. sorszám alatt előterjesztett, 19. és Pf.3. sorszám alatt kiegészített fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 23.750 (Huszonháromezer-hétszázötven) forint másodfokú perköltséget, továbbá térítsen meg az államnak, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal felhívására 60.000 (Hatvanezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes mint utas, valamint a ... Kft., mint légitársaság között légi személyszállítási szerződés jött létre, amely szerint a légitársaság arra vállalt kötelezettséget, hogy 2017. június 25. napján ... járatszámú repülőgéppel ... Repülőtérrel a ...-ban lévő repülőtérre szállítja a felperest. 2017. június 25. napján felperes a ... Repülőtéren megjelent, a biztonsági ellenőrzéseken áthaladt, azonban közvetlenül a repülőgépbe történő beszállását megelőzően az utaskiszolgálást végző alperes egyik munkavállalója a felperes beszállását a repülőgépbe megtagadta, mert a felperes úti okmánya sérült volt. A felperes a beszállás megtagadását követően a célállomásra gépkocsival jutott el.

A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes megsértette az emberi méltóságát, a szabad mozgáshoz való személyiségi jogát, mert az utazáshoz megfelelő hatósági igazolvány birtoklásának ellenére jogellenesen tagadta meg a repülőgépre történő felszállást, és arra „kényszerítette”, hogy autóval utazzon ...-ba, másképpen nem tolthette volna el a szabadidejét a családjával. Kérte, hogy a bíróság kötelezze az alperest magánlevél útján elégtétel adására, 300.000 forint sérelemdíj megfizetésére, valamint 148.348 forint vagyoni kár megtérítésére, ami a gépkocsival történő utazással felmerült 54.295 forint üzemanyag költségéből, és a repülőjegyek 74.570 és 19.483 forint árából tevődik össze.

Érvelése szerint az alperes megbízottként járt el, felelőssége a Ptk. 6:542. § (1) bekezdés alapján megbízójával egyetemleges. Hivatkozott az Európai Parlament és a Tanács 2004. február 11-ei 261/2004/EK rendelet 7. cikkére, amely szerint a beszállás okszerűtlen megtagadása esetén a légitársaságtól 250 euró kártérítésre és a jegy árának visszatérítésére tarthat igényt. Álláspontja szerint az alperes alapos ok nélkül tagadta meg a beszállást, mert úti okmánya számottevően nem rongálódott meg, nem volt annyira sérült, hogy ez a gépre történő felszállás megtagadását indokolja.

Hivatkozott a 414/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § h) pontjára, amely szerint a megrongálódás a személyazonosító igazolvány kártyatestének vizuálisan érzékelhető, számottevő sérülését jelenti. A személyazonossági okmány minősítésére a határőrizeti szervek jogosultak, ezzel szemben az alperesnek kell bizonyítani, hogy az úti okmány a jogszabályoknak nem felelt meg. Ennek ellentmond, hogy a ... Repülőtérén a határrendészeti szerv a személyigazolvány ellenőrzését követően azt megfelelőnek elfogadta, ugyanezen okmánnyal a felperes ugyanezen a napon számos határon lépett át. Alperes magatartásával a felperest gyermekei előtt lejáratta, apai tekintélye megrendült.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Álláspontja szerint az alperessel szemben az igény nem érvényesíthető. A ... Kft. földi kiszolgálását a perbeli időszakban a ... Zrt. végezte, alperes a ... Zrt. alvállalkozója. Az alperes teljesítési segédként járt el, magatartásáért a ... Zrt. tartozik felelősséggel a Ptk. 6:148. § alapján. Megítélése szerint alperes perelhetőségét a 261/2004/EK rendelet sem alapozza meg, mert ezen rendeletben meghatározott jogokat a légitársasággal szemben lehet érvényesíteni. Hivatkozott az 1992. évi LXVI. törvény 29/F. § (1) bekezdés e) pontjára, amely szerint érvénytelen a személyi igazolvány, ha megrongálódott. A jogszabály értelmezése szerint a sérülésnek nem kell olyan szintűnek lennie, ami alkalmatlanná teszi a személy azonosítására. A felperes személyigazolványa törött volt, ami számottevő sérülésnek minősül. Nem csak a határőrizeti szervek jogosultak az úti okmányok ellenőrzésére, hiszen az Európai Unión belül a schengeni egyezményben részes országok közötti légi járással történő utazás esetén ilyen ellenőrzésre nem is kerül sor. A légi járással szerződött földi kiszolgáló kötelessége az úti okmányok ellenőrzése. Mivel a felperes úti okmánya nem volt érvényes, a beszállást jogszerűen tagadta meg. Vitatta, hogy a felperes személyiségi jogai sérültek. Hivatkozott a ... Kft. felperes által elfogadott Üzletszabályzatának 9.8., a 11.1. és 12.1. pontjára.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 44.450 forint perköltséget, továbbá az állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg 8.900 forint eljárási illetéket.

A kereset elbírálásánál a Pp. 206. § (1) bekezdését hívta fel. A felperes mint utas és a ... Kft. mint légitársaság között légi személyszállítási szerződés jött létre. Felhívta a 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet 1. § (1) bekezdését. A légitársaság és a ... Zrt. között szerződéses kapcsolat állt fenn a földi kiszolgálás vonatkozásában, a légitársaság a Ptk. 6:129. § alapján a ... Zrt.-t mint közreműködőt vette igénybe. Az alperes a ... Zrt.-vel állt szerződéses kapcsolatban, a ... Zrt. teljesítésének közreműködője volt. Idézte a Ptk. 6:148. §-át. Rámutatott, a felperes keresetében az alperessel szemben a személyiségi jogának megsértésére alapította az igényét, erre a légitársaság és a közreműködők közötti jogi kapcsolat jellegétől függetlenül álláspontja szerint lehetősége van, mert a sérelmezett magatartást egy alperesi munkavállaló tanúsította.

Felhívta a 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet 9. § (2), 10. § (1) bekezdését, az Üzletszabályzat 12.1.m. pontját. Rámutatott, a perbeli esetben az indulási hely ..., a rendeltetési hely ... volt. Mind a kormányrendelet, mind az üzletszabályzat szerint a légitársaság a szerződés teljesítésének megkezdését megtagadhatja, ha akár a ..., akár a ... határátlépéshez szükséges okmányokkal az utas nem rendelkezik. A felperes ... okmányazonosítójú személyazonosító igazolványról készült felvétel alapján megállapította, hogy azon az érvényesség idejénél rongálódás található, az anyag részben hiányzik. Az alperes munkavállalójának nem kizárólag a magyar jogszabályok szerinti érvénytelenséget kellett figyelembe venni, hanem az okmány rendeltetési országba való belépéshez szükséges követelményeknek való megfelelését is. Hangsúlyozta, a perben nem vizsgálta a személyazonosító igazolvány érvénytelenségét csak azt, hogy az igazolvány fizikai állapota alapján

az alperes eljárása megalapozott volt-e. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felperes személyazonosító igazolványából az érvényesség idejére vonatkozó részek hiányoztak, nem tekinthető indok nélkülinek az, hogy az alperes a felperes beszállását megtagadta. A felperes személyazonossága ugyan az okmány alapján megállapítható volt, a beszálláskor azonban a rendeltetési hely szerinti állam határátlépéséhez is szükség volt a személyazonosító igazolványra. Köztudomásúnak tartotta, hogy sérült okmány esetén az érintett belépését egy másik országba megtagadják az ellenőrzést végző szervek. Hangsúlyozta, a repülőgép pilótájának állásfoglalása jelentőséggel nem bír, a rendeltetési országból származó esetleges telefonos információ nem tette megalapozatlanná az alperes döntését. A 295/1991/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló Európai Parlament és a Tanács 261/2004/EK rendelet 1. cikke, 2. cikk j) pontja, 3. cikk (2) bekezdése a 414/2015. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. § h) pontjának felhívását követően rámutatott, az okmány sérülésének jellege olyan volt, amely alapján az alperesben indokoltan merült fel kétely az érvényességet illetően. Nem alaptalanul tagadta meg a felperes beszállását a repülőgépbe, ezért a személyiségi jog megsértése nem valósult meg. Jogsértő magatartás hiányában nem volt indokolt a felperes által megjelölt tanúk kihallgatása sem, nem volt jelentősége annak, hogy a felperes rendelkezett-e útlevéll, ezért a bíróság a felperesi bizonyítási indítványokat mellőzte. A perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján határozott.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést. Kérte, hogy a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül, az első fokon eljáró bíróságot a per újabb tárgyalására és új határozat hozatalára utasítsa. Kötelezze az alperest a fellebbezéssel felmerült költségei megtérítésére.

A fellebbezése indokai között előadta, hogy az első fokon eljáró bíróság jogszabályt sértett, mert nem vizsgálta, hogy rendelkezik-e érvényes útlevéll, ebben az esetben a személyazonosság igazolása csak a személyazonosító igazolvánnyal lehetséges. A személyi igazolvány kinagyított és szkennelt változatát a tárgyalás során a felperes csatolta, az elsőfokú bíróság meggyőződhetett arról, hogy a személyét igazolni tudta, ahogy több határátkelőhelyen is igazolta. Az elsőfokú ítélet jogszabálysértő, mert az elsőfokú bíróság nem foglalhatott állást azzal kapcsolatban, hogy a személyazonosító igazolvány a célország jogszabályai szerint érvényes-e vagy sem, ezzel kapcsolatosan semmiféle adat nem állt rendelkezésre. Ebben a kérdésben még az alperes sem tett nyilatkozatot. A perbeli okmánnyal több ország határátkelőhelyén átengedték, a ... Repülőtérén a határőrizeti szervek az okmányt rendben találták, annak érvénytelenségével kapcsolatban kételyük nem merült fel. ... területéről kiléptették, ami önmagában bizonyítja, hogy a személyi igazolvány a hatályos jogszabályok alapján érvényes és felhasználható úti okmánynak minősül. Álláspontja szerint az alperesnek kell bizonyítania, hogy az okmány érvényességével kapcsolatosan probléma merült fel, megalapozottan állapította meg, hogy az úti okmány nem érvényes, nem alkalmas a ...-ba történő határ átlépéséhez a többszöri határátkelés ellenére. Mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság által elutasított bizonyítási indítványoknak helyt kellett volna adni. Az útlevéll kapcsolatos bizonyítási indítvány alapján állapítható meg, hogy semmi mással, mint az ügyben érintett személyi igazolvánnyal lépte át a határokat. A tanúbizonyítás is szükséges, hiszen ezzel lehet bizonyítani, hogy valóban elhagyta ...-t, több határt érintve gépjárművel belépett ... területére, és onnan ugyanígy hazatért ...ra ezzel az úti okmánnyal. Álláspontja szerint az ügyben csak az általa indítványozott bizonyítás lefolytatása után tudott volna a bíróság érdemben dönteni a kereseti kérelem felől, és a bizonyítás nagy terjedelme miatt az ítéltábla nincs abban a helyzetben, hogy az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztassa.

Amennyiben azonban az ítéltábla úgy ítéli meg, hogy a másodfokú eljárásban a szükséges bizonyításnak nincs akadálya, a fellebbezésben megjelölt bizonyítási eljárás lefolytatását indítványozta. Ennek megfelelően kérte megkeresni az útlevél kiállítására jogosult útlevélfelhasználót.

annak közlése végett, hogy az utazás időpontjában rendelkezett-e útlevéllel. A ... határőrizeti szerv megkeresését kérte annak közlése végett, hogy az utazás időpontjában - ... nem tagja az Európai Unión belüli schengeni övezetnek - érvényesnek minősített személyigazolvánnyal rendelkezett-e ... repülőtéri határának átlépésekor. A határőrizeti szervek megkeresését kérte annak közlése érdekében, hogy még ugyanezen a napon átlépte-e érvényesnek minősített személyigazolvánnyal ... határát, illetve a keresetlevélben megjelölt időpontban külföldi határátkelőn mivel igazolta magát, és ha személyigazolvánnyal, azt elfogadták-e. Kérte ugyanezt a megkeresést a visszaútra vonatkozóan is kiadni. A keresetlevélben, illetőleg az elsőfokú eljárás során megjelölt tanúkat kérte, hogy az ítéletábra hallgassa meg. A bizonyítási indítvány lefolytatását követően kérte, hogy a Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét változtassa meg, a keresetnek adjon helyt, kötelezze az alperest az első- és másodfokú költségei megtérítésére.

Alperes az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.

A fellebbezés alaptalan.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálásához szükséges mértékben a bizonyítást lefolytatta, a tényállást megállapította, majd az irányadó jogszabályoknak megfelelő érdemi határozatot hozott.

A felperes keresete szerint az alperes magatartásával a felperes emberi méltóságát és személyes szabadsághoz fűződő személyiségi jogát sértette, erre tekintettel kérte polgári jogvédelem Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a) és c) pontjaiban, továbbá a Ptk. 2:52. § és a Ptk. 2:53. § eszközeit alkalmazni, a jogsértést megállapítani, az alperest elégtétel adására, valamint sérelemdíj és vagyoni kár megfizetésére kötelezni.

A 2013. évi V. törvény (Ptk.) 2:42. § (1) bekezdése szerint mindenkinek joga van ahhoz, hogy törvény és mások jogainak korlátai között személyiségét, így különösen a magán- és családi élet, az otthon, a másokkal való - bármilyen módon, illetve eszközzel történő - kapcsolattartás és a jóhírnév tiszteletben tartásához való jogát szabadon érvényesíthesse, és hogy abban őt senki ne gátolja. A (2) bekezdés szerint az emberi méltóságot és az abból fakadó személyiségi jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. A személyiségi jogok e törvény védelme alatt állnak.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá, hogy a személyiségi jog megsértésétől - abszolút szerkezetéből eredően - mindenki köteles tartózkodni. Éppen ezért a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés szerint meghatározott szankciók a jogsértővel szemben alkalmazandóak függetlenül attól, hogy milyen minőségben - teljesítési segéd, avagy megbízottként - járt el esetleges jogsértő tevékenysége során. Személyiségi jogi sérelem hiányában azonban a Ptk. 2:51. § (1) bekezdés a), c) pontjában és a Ptk. 2:52. §-ban foglalt jogkövetkezmény sem alkalmazható.

A személyiségi jogi sérelemről abban az esetben van szó, ha a sérelem a személyiséget, a személyiségi jog által védett életminőséget sérti vagy veszélyezteti. Az emberi méltóság sérelme akkor valósul meg, ha az eljárás során a jogosult emberi mivoltát kérdőjelezi meg vagy a minden embert megillető alapvető tisztelet megadását mellőzi. Jelen esetben a felperes azt nem állította, hogy alperes az eljárása során szükségtelenül és az eljárás tárgyától független bántó, megalázó magatartást tanúsított, az alperes eljárása ekként az emberi méltóság sérelmével nem járt.

Az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdése szerint mindenkinek, aki törvényesen tartózkodik ... területén, joga van a szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához. Az Alkotmánybíróság több esetben értelmezte a szabad mozgáshoz való jog fogalmát. A 60/1993. (XI.

29.) számú és a 3/1998. (II. 11.) AB határozatokban kifejti, hogy a szabad mozgáshoz való jog a helyváltoztatáshoz való jog szabadságát jelenti, amely magában foglalja a járművön, vagy járművel és anélkül való helyváltoztatás, a közlekedés szabadságát is. A közlekedés szabadsága azonban nem fogható fel abszolút jellegű, korlátozhatatlan jogosultsággént. A jogalkotó kellő indokok mellett határozza meg azokat a szabályokat, amelyek a közúti, illetve egyéb közlekedésben részt vevő személyekre vonatkoznak, azok törvényi szinten korlátozhatóak. Mivel azonban a 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet 10. § alapján a légi személyszállítás szabályai nem sérültek, alperes a szerződés teljesítését jogszabályi [10. § (1) bekezdés] felhatalmazása alapján tagadta meg, a felperes a személyes szabadságának jogellenes korlátozására, ekként személyiségi jogainak sérelmére nem hivatkozhat, mert a jogellenességet a jogszabály felhatalmazó rendelkezése a Ptk. 6:520. § d) pontja alapján kizárja. Másrészt a felperes személygépkocsi igénybevételével a célországot elérte, személyes szabadsága ezen oknál fogva sem sérült.

A felperes a kártérítés megfizetése iránti keresetet szerződésen kívüli károkozás címén Ptk. 2:53. §, a 6:519. § és a 6:542. § alapján közvetlenül a károkozóval szemben érvényesítette. Az alperes elsődleges védekezése szerint erre anyagi jogi lehetősége nincs, mert a felperes a légi fuvarozóval szerződéses kapcsolatban állt, alperes a ... Kft.-vel megbízási jogviszonyban álló ... Zrt. alvállalkozója, aki a Ptk. 6:148. § alapján közreműködőjének magatartásáért helytállni tartozik.

A perbeli esetben a Ptk. 6:145. §-a a felperes szerződésen kívül okozott kár megtérítésének szabályai alapján alperessel szemben történő igényérvényesítését nem zárja ki, mert az erre vonatkozó jogszabályi tilalom csak akkor áll fenn, ha a szerződést megszegő fél a deliktualis felelősségnek is alanya. Ha azonban az eltérő kárfelelősségek alanya különböző személy, a károsult maga dönthet arról, hogy a szerződő partnerével szemben (légi fuvarozó), vagy a szerződésen kívüli károkozás szabályai alapján annak földi kiszolgálójával, mint közvetlen károkozóval szemben indít pert. Kétségtelen, hogy mivel az igénybe vett személy (alperes) a kötelezett szerződő partnerének okozott kárt, a Ptk. 6:148. § (1) bekezdés alapján a felperes kára megtérítését a szerződésszegés alapján a kötelezettől is kérheti. Nincs azonban elzárva attól sem, hogy a közreműködővel szemben deliktualis alapon közvetlenül igényt érvényesítsen (EBH2011. 2324.). Okszerűen jutott ezért az elsőfokú bíróság arra a következtetésre, hogy a felperes igényét a szerződésen kívüli kártérítés szabályai alapján az alperessel szemben érvényesítheti. Ehhez szükséges, egyben elégséges volt azt bizonyítani, hogy a felperessel szerződéses kapcsolatban nem álló alperes magatartása a kötelezett szerződésszegéséhez vezetett, ez egyúttal a szerződésen kívüli kártérítés alapja is lehet.

Annak megállapítása érdekében, hogy a légitársaság szerződést szept-e, az elsőfokú bíróság a 25/1999. (II. 12.) Korm. rendelet 10. § (1) bekezdésének rendelkezéseit helytállón vizsgálta. A jogszabály ugyanis lehetőséget teremt arra, hogy a légitársaság a szerződés teljesítését megtagadja, ha a határátlépéshez megkövetelt okmány szabálytalan. A 10. § (2) bekezdés szerint pedig kifejezetten kizárja a légitársaság kárfelelősségét, ami abból keletkezett, hogy az utas az érintett államok által megkövetelt okmányokkal nem rendelkezik, vagy azok szabálytalanok. A perben nem volt vitás, de a keresetlevél mellékleteként csatolt másolat alapján is megállapítható, hogy a felperes ... okmányazonosító számú személyazonosító igazolványa az utazás időpontjában sérült, törött volt, ami a személyazonosság megállapítását nem tette kétségesse, azonban a szabálytalanság alapján a légi fuvarozás teljesítésének jogszerű megtagadásához vezetett.

A fent kifejtett indokok mellett az elsőfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy az alperes jogellenes magatartást nem tanúsított, a felperes személyiségi jogai nem sérültek, ennek következtében a további bizonyítás lefolytatását mellőzve helytállón döntött a kereset elutasításáról.

Erre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta és a pervesztes felperest a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése által meghatározott összegű másodfokú perköltség és a le nem rótt fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte.

Budapest, 2019. június 18.

Fermanné dr. Polák Zita s.k.
a tanács elnöke

Végőné dr. Szabó Zsuzsanna s.k.
előadó bíró

dr. Hegedűs Mária s.k.
bíró